

Bulletin České asociace pedagogického výzkumu 6/2016

V šestém čísle Bulletinu přinášíme mnoho nových informací pro komunitu pedagogů. Za pozornost stojí slovo předsedy obsahující informaci o nové tajemnici ČAPV, pozvánka na konferenci ČAPV v Hradci Králové a výzva pro autory časopisu *Studia paedagogica*.

výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Slovo předsedy

Vážené členky, vážení členové asociace,

předkládáme Vám poslední letošní číslo našeho společného Bulletinu ČAPV v roce 2016. Na tomto místě bych chtěl poděkovat Petru Knechtovi za to, že v tomto roce opět obětoval šestkrát mnoho dní pečlivému shromažďování a editování zpráv, které už přijímáme s neoprávněným pocitem samozřejmosti. A také děkuji zbylým členům výboru, jmenovitě Janě Polákové Vašátkové, Dagmar Šafránkové a Dominiku Dvořákovi, za skvělou spolupráci v uplynulém roce.

V 2017 nás čekají kroky k realizaci některých nových opatření, na kterých jsme se dohodli na členské schůzi v Českých Budějovicích. Realizace nové publikační strategie bude rozhodně největší výzvou z naplánovaného programu. Také nás čeká doladění některých administrativních a organizačních aspektů chodu asociace. S tím nám bude pomáhat nová tajemnice asociace, Mgr. Jana Navrátilová, DiS., kterou tímto vítám do týmu! Ale především nás čeká volební rok, výbor asociace nejspíše dozná změn, o kterých nerozhodne nikdo jiný, než my sami.

Milé kolegyně, milí kolegové, přeji každému z nás, aby mohl strávit svátky se svými nejbližšími v pohodě a štěstí.

Petr Novotný, předseda

2. XXV. konference ČAPV se uskuteční v Hradci Králové

Konference ČAPV v roce 2017 se bude konat od středy 13. 9. do pátku 15. 9. na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. Tématem konference je „Vliv technologií v oblasti vzdělávání a v pedagogickém výzkumu“.

Technologie od nepaměti ovlivňují lidskou činnost a ne jinak je tomu ve vzdělávání a v pedagogickém výzkumu. K technologiím bývá přistupováno z rozmanitých perspektiv: Může se jednat o postupy, nebo o přístroje i nástroje ovlivňující vzdělávání či výzkum. Technologie mohou plnit roli předmětu i prostředku výzkumu. Ze sekundární analýzy výsledků mezinárodních šetření ICILS 2013 a PISA 2012 vyplývá jisté zpochybnění všeobecného předpokladu: „... že by školy, v nichž žáci používají počítače ve vyšší míře (při výuce i doma), dosahovaly lepších výsledků... Používání ICT je spojeno s lepšími výsledky žáků pouze v určitých kontextech – např. slouží-li počítačové programy či internet jako podpůrný prostředek ke zvýšení studijního času... Z tohoto hlediska se jako stěžejní ukazuje role učitele.“ (ČŠI, 2016, s. 11).

Konference ČAPV zaměřená na „Vliv technologií v oblasti vzdělávání a v pedagogickém výzkumu 2016“ by měla přispět k hledání odpovědí například na následující otázky:

- Jakou roli plní či by mohly plnit digitální technologie (DT) a informační a komunikační technologie (ICT) v rámci explorace, adaptace a replikace inovativních strategií umožňujících učícím se naplno využít svůj potenciál? Jaké přístupy jsou voleny pro integraci DT a ICT do současného vzdělávání a pedagogického výzkumu?
- Jakým způsobem maximalizovat šance na využití technologií různého druhu k vzdělávání a motivace k otevření příležitostí k učení a zvýšení rovného přístupu, k využití vzdělávání jako prostředku sociální spravedlnosti a sociální inkluze?
- Které klíčové kompetence žáků jsou/nejsou/mohou být rozvíjeny užitím technologií?
- Co vyplývá z aktuálních pedagogických výzkumů a šetření pro oblast ohraničenou například pojmy a trendy: e-learning, blended learning, virtuální realita a virtuální třídy, gamifikace, technologicky podporované vyučování a učení, obsahově a jazykově integrované učení (CLIL)?
- Jaké možnosti a limity jsou aktuální v případě technologií ve vzdělávání z hlediska klíčových kompetencí a sebeúcty žáků, z hlediska profesních kompetencí učitelů, či z pohledu dalších subjektů ve vzdělávání a výchově, a to i s ohledem na volný čas, sociálně patologické jevy a bezpečnost sociálních sítí i internetu obecně?
- Jak v kontextu současného vývoje v oblasti technologií fungují výchovné instituce a vzdělávací politika, kurikulární dokumenty, evaluační procesy ve vzdělávacím systému?

Konference poskytuje prostor pro diskusi uvedených i navazujících pedagogických témat a otázek v těchto sekcích:

1. Teorie a metoda v pedagogice
2. Vychovávaný a vzdělávaný jedinec
3. Učitelé a jiní pedagogičtí pracovníci
4. Cíle a obsah výchovy a vzdělávání
5. Procesy a výsledky výchovy a vzdělávání
6. Teorie a praxe fungování výchovných a vzdělávacích institucí
7. Vliv technologií v oblasti vzdělávání a v pedagogickém výzkumu
8. Posterová sekce (ke sdílení a propojení témat všech sekcí formou prezentace posterů)

Bližší informace ke konferenci budou zveřejněny během ledna 2017.

Kontakt: stanislav.michek@uhk.cz

Jménem organizátorů děkujeme za Váš zájem a těšíme se na setkání v roce 2017.

Stanislav Michek

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

- V termínu 6.–7. 2. 2017 se v Českých Budějovicích uskuteční XVI. ročník česko-slovenské konference **Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku**. Více viz <http://qak.upol.cz/>
- Ve dnech 15.–16. 2. 2017 se uskuteční v prostorách FF MU konference **Mnoho tváří orální historie. Od teorie a metodologie k výzkumné praxi, výuce i popularizaci**. Více viz <http://www.phil.muni.cz/wupv>

- Ve dnech 26.–30. 6. 2017 se v Praze uskuteční **7th IEA International Research Conference**. Více viz <http://www.iea.nl/irc-2017.html>
- V termínu 28.–30. 6. 2017 se v Brně uskuteční konference **International Council on Education for Teaching 61st World Assembly 2017**. Více viz www.icet2017.org
- Seznam dalších prestižních zahraničních konferencí týkajících se výzkumu vzdělávání zaštitěných **European Association for Research on Learning and Instruction (EARLI)** je dostupný zde: http://www.earli.org/conferences/Sig_Conferences/Sig_Conferences_in_2016

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

Orbis scholae 1/2016

První číslo časopisu Orbis scholae roku 2016 uveřejňuje následující studie: Informální mezigenerační učení v učitelských sborech: rozdíly v zapojení generací do učebních interakcí (P. Novotný, K. Brücknerová), Klíčová témata a metody ve výzkumu soukromého doučování (V. Šťastný), Meziškolní mobilita: přehledová studie výzkumných témat (J. Vyhnálek), Možnosti praktické práce s daty z mezinárodních vzdělávacích studií: problémy a jejich praktická řešení (P. Soukup), Výukové případové studie a jejich využití (J. Mareš).

<http://www.orbisscholae.cz>

Pedagogická orientace 3/2016

Třetí letošní číslo časopisu Pedagogická orientace uveřejňuje následující studie: Metodologické otázky srovnávací pedagogiky: podněty pro koncipování komparativních studií (M. Rabušicová, K. Záleská), Diskurzivní analýza a její využití ve výzkumu edukačních jevů (D. Klapko), Konverzační analýza a interakce ve třídě: východiska a metodologické aspekty (F. Tůma), Uplatnění fenomenografického přístupu na příkladu výzkumu využívání digitálních technologií ve vzdělávání (H. Staudková), Prozatím nevyužitá šance: situační analýza v pedagogickém výzkumu (J. Kalenda), Když čísla a slova spolupracují: smíšený design v ukázkách z výzkumu moci ve školní třídě (K. Vlčková, K. Lojdová), Velikost a reprezentativita výběrového souboru v kvantitativně orientovaném pedagogickém výzkumu (P. Soukup, I. Kočvarová), Aplikace metody ukotvujících vinět v pedagogickém výzkumu: přehled literatury a metodologická doporučení (H. Voňková, O. Papajoanu, S. Bendl), Analytika učení: nový přístup ke zkoumání učení (nejen) ve virtuálním prostředí (L. Juhaňák, J. Zounek).

<https://journals.muni.cz/pedor>

Pedagogika 4/2016

Čtvrté letošní číslo časopisu Pedagogika obsahuje stati: Přístupy české vzdělávací politiky po roce 1989: Deprofesionalizace učitelství a učitelského vzdělávání? (V. Spilková), Začínající učitelé a drop-out (M. Píšová, S. Hanušová), Využití aktivit podporujících profesní rozvoj a vnímání jejich překážek učiteli základních a středních škol (S. Michek), „Lesson study“ v českých podmínkách: Jak učitelé vnímali svou účast a jaký vliv měla na jejich vnímání si didakticko-matematických jevů (N. Vondrová, J. Cachová, J. Coufalová, M. Krátká), Videokluby jako forma profesního vzdělávání učitelů: otevřenost komunikace z pohledu učitelů (E. Minaříková, K. Uličná, M. Píšová, T. Janík,

M. Janík), Rozvoj profesního vidění studentů oboru Učitelství pro mateřské školy (Z. Syslová), Reflexe jako nástroj změny komunikačního chování učitele: případová studie (K. Šedřová).

<http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika>

NOVINKA: Studia paedagogica 3/2016

Třetí letošní číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje následující stati: Tranzice a transfer ve vzdělávací dráze: longitudinální studie rizikového žáka (D. Dvořák, J. Vyhnálek, K. Starý), Centralizovat, nebo rozvolnit? Analýza diskuse o individuálním vzdělávání na půdě Poslanecké sněmovny ČR optikou teorie modernity Petera Wagnera (I. Kašparová, M. Láníková), Redukcionistické chápání multikulturní výchovy na českých školách (A. Preissová Krejčí, M. Cichá, J. Maláčová), Implementace prvků dialogického vyučování v rámci mikroyučování u studentů učitelství přírodovědných předmětů (P. Sucháček), Vybrané strategie podvádění žáků a autoregulace učení (A. Římánková, M. Sedláček), Cesta k učitelství v socialistickém Československu pohledem pamětníků (J. Zounek, M. Šimáně, D. Knotová).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

E-pedagogium 2/2016

Druhé letošní číslo časopisu E-pedagogium uveřejňuje následující odborné články a statě: What Helps in the Scenery in Systemically-Oriented Work with People (S. Ševčíková), Quo Vadis Teaching Literary Criticism (S. T. Saksono, I. W. Harits, Š. Chudý), Foreign Language as Teachers' Skill in the 21st Century (L. Chmelařová), Gaining Specific Competences from the Perspective of Future Teachers of English (Z. Sassiková, B. Babická, T. Studeník), Selected Aspects Of Lifestyle Of Active Boys In The Older School Age (J. Kvintová, M. Sigmund, M. Kudláček, I. Dostálová), Professional Reflection and Self-reflection in the Educational Work of Secondary School Teachers (M. Novocký), Lower Secondary School Pupils' Perception of e-Textbooks (J. Moravec, K. Pešková), Development and Reflection on Early Childhood Education in U. S. Higher Schools (S. Li), Developing Professional Skills in Pre-primary Teachers via Reflexion and Self-Reflection (Z. Syslová, N. Ziklová), Preschool Teacher Education in China: History, Achievements, Problems and Prospects (S. Li, Ch. Deng), Pre-service Teachers' Sentiments, Attitudes, and Concerns about Inclusive Education in Chongqing, China (X. Li, S. Xiu, Y. Xiang, M. Potměšil).

<http://www.pdf.upol.cz/rychle-odkazy/casopis-e-pedagogium/>

NOVINKA: Sociální pedagogika 2/2016

Druhé letošní číslo časopisu Sociální pedagogika obsahuje studie: Testing of Intellectual Abilities in Various Sociocultural Environments (D. Denglerová), Teacher Self-Efficacy within the Context of Socially Disadvantaged Pupils' Education (A. P. Šafránková, K. Hrbáčková), Proactive Coping Behavior in Sample of University Students in Helping Professions (J. Vaculíková), Selected Aspects of Social and Legal Protection of Children: Expert Approach versus Public Opinion (S. Vávrová, J. Vaculíková, J. Kalenda).

<http://soced.cz>

Scientia in educatione 1/2016

V letošním prvním čísle časopisu Scientia in Educatione jsou uveřejněny následující stati a studie: Sémantický diferenciál jako jedna z možností zkoumání postojů k chemii u žáků druhého stupně základních škol (M. Kubiátko), Matematické sebehodnocení žáků a žákyň ve 4. a 8. ročníku ZŠ (I. Smetáčková), Chemické úlohy se školními měřicími systémy: motivační orientace žáků v badatelsky orientovaných úlohách (P. Šmejkal, M. Skoršepa, E. Stratilová Urválková, P. Teplý), Typy vzdělávacích komiksů a analýza jejich edukačního potenciálu pro přírodovědnou výuku (E. Trnová, T. Janko, J. Trna, K. Pešková), Efektivita badatelsky orientovaného vyučování na primárním stupni základních škol v přírodovědném vzdělávání v České republice s využitím prostředí školních zahrad (Z. Vácha, T. Ditrich).

<http://www.scied.cz/>

Lifelong Learning 2/2016

V druhém čísle časopisu Lifelong Learning byly publikovány následující studie: Francouzská nižší sekundární škola – Collège (M. Váňová), Kariérové poradenství v základních školách: výzkumné šetření mezi kariérovými poradci (L. Ďurišová), Implicitní postoje učitelů středních odborných škol k přírodě (M. Horáčková), Úroveň kritického myšlení studentů vybrané fakulty humanitních studií (J. Martinová), Pohled lektorů firemního vzdělávání na faktory úspěchu své vzdělávací činnosti (M. Procházka, M. Vítečková).

<http://lifelonglearning.mendelu.cz>

MAGISTER: reflexe primárního a preprimárního vzdělávání ve výzkumu 2/2015

V druhém čísle roku 2015 byly publikovány tyto výzkumné texty: Proměny vzdělávání učitelů v primární škole v kontextu digitalizace a budoucnosti práce (L. Podroužek, D. Šafránková), K dovednosti žáků primární školy predikovat svou úspěšnost v řešení nestandardních úloh (E. Nováková), Komunikace o pubertě: dítě – matka – otec (M. Rašková, D. Provázková Stolinská) a Mobilní dotyková zařízení a jejich implementace do výuky na základní škole (P. Částková, J. Kubrický, D. Provázková Stolinská).

<http://kpv.upol.cz>

NOVINKA: Journal of Technology and Information Education 2/2016

Druhé číslo roku 2016 časopisu JTIE obsahuje výzkumné studie: Technické vzdělávání na křižovatce – historie, současnost a perspektivy (J. Dostál, V. Prachagool), Postoje učitelův a žiakův k pracovnímu vyučování (M. Kožuchová, J. Čopíková), Inovácia technického vzdelávania v Slovenskej republike – výzva učiteľom, žiakom a rodičom (T. Kozík, D. Lukáčová), Přínos informálního a neformálního vzdělávání pro technické vzdělávání žáků základní školy (P. Částková, J. Kropáč, J. Plischke), Determinanty polytechnické výchovy v předškolním zařízení (J. Honzík), Rozvíjanie vybraných kompetencií žiakov na hodinách techniky, fyziky a matematiky v základnej škole (J. Pavelka), Aktuální přístupy k inovativnímu pojetí vzdělávání v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (Č. Serafín), Inovatívny prístup hodnotenia žiakov v predmete technika s využitím elektronických interaktívnych úloh (M. Ďuriš, R. Stadtrucker), Klúčové kompetencie v procese samostatnej práce žiakov v predmete technika (J. Šoltés), Návrh a verifikácia problémového vyučovania v strednej odbornej škole (Ľ. Žáčok, M. Bernát), Metody

evaluace fyzických výrobků žáků z hlediska projevené kreativity a dalších vybraných parametrů (J. Krotký, P. Simbartl), Steam - literárně-fyzikální kompozice (J. Kalová, V. F. Ochkov, A. V. Sokolov, JU. V. Chudova), K pojetí obsahu technického vzdělávání na základní škole se zaměřením na výuku o dřevě (M. Janu, L. Podlahová, P. Vitásek).

<http://jtie.upol.cz/>

Historia scholastica 1/2016

V prvním čísle časopisu *Historia scholastica* byly publikovány následující studie: Schule und Geheimdienst in der DDR. Geschichte und Geschichtsschreibung (U. Wiegmann), Transformation of Philosophy from Marxism to Theology in the educational system of Yugoslavia: The Case of Montenegro (V. Zoric), Today, as I become a Pioneer...: Education in the spirit of socialism (Š. Batinić, I. Radeka, S. Šušnjara), Von der bürgerlich-liberalen Pädagogik des 19. Jahrhunderts zur totalitär verfassten sozialistischen Staatspädagogik der 1950er Jahre – Aspekte der erziehungswissenschaftlichen Disziplingeschichte in Ungarn (A. Németh), Pädagogische Wissenschaft in einer (modernen) Fürsorgediktatur – das Beispiel DDR (S. Häder).

<http://www.historiascholastica.com>

Journal of Pedagogy 1/2016

První letošní číslo časopisu *Journal of Pedagogy* s názvem *Resisting Normal Science in Educational Research* obsahuje následující studie: A manifesto for critical narrative research and pedagogy for/with young children: Teacher and child as critical annalist (M. O'Loughlin), Diverse complexities, complex diversities: Resisting 'normal science' in pedagogical and research methodologies. A perspective from Aotearoa (New Zealand) (J. Ritchie), Exploring embodied methodologies for transformative practice in early childhood and youth (D. M. Dachyshyn), Shaping the "Habits of mind" of diverse learners in early childhood teacher education programs through powerpoint: An illustrative case (A. Kirova, Ch. Massing, L. Prochner, A. Cleghorn), Exploring embodied methodologies for transformative practice in early childhood and youth (H. Cahill, J. Coffey, K. Smith), What I learned from the Ypsilanti Perry Preschool Project: A teacher's reflections (L. Deman-Sparks), At sea: What direction for critical early childhood research? (M. Urban).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

NOVINKA: Acta Technologica Dubnicae 3/2016

Ve třetím čísle vědeckého časopisu *Acta Technologica Dubnicae*, indexovaného v databázi ERIH+, byly publikovány tyto stati: Intellectual Leadership of Researchers in Higher Education: Relationship Between the Demographic Factors and Roles (Lithuanian Context) (Vilma Žydžiūnaitė), Psychometric Properties of the Slovak Version of sEMBU on General Adult Sample (Gabriela Rozvadská, Gugová, Martin Eisemann), An Inclusive Secondary School in Bratislava (Eva Gajdošová, Veronika Bisaki, Silvia Sodomová), Civic Engagement and Environmental Sustainability in Teaching and Learning at Higher Education Institution in South Africa (Tererai Nhokodi, Thandiswa Nqowana, Dylan Collings, Roman Tandlich, Nikki Köhly), University Kindergarten: The Story of a Little Big School (Jana Majerčíková, Anna Rebendová), nasledovné odborné články: Teachers in the Context of Vocational Education (Gabriela Gabrhelová, Lenka

Pasternáková), Stress of Students and Social-Pathological Phenomena (Jana Hanuliaková, Lívia Hasajová, Dáša Porubčanová).

<http://www.degruyter.com/view/j/atd>

Pedagogika.sk 4/2016

Čtvrté letošní číslo časopisu Pedagogika.sk obsahuje studie: Spôsobilosti na vedeckú prácu žiakov a rozvíjanie prírodovednej gramotnosti v učebnici biológie pre 5. ročník základnej školy (A. Mokrý), Vplyv motivácie na úspešnosť učenia sa cudzieho jazyka (M. Tatarko).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

KNIHY – SBORNÍKY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ...

NOVINKA: Lechta, V. (2016). *Inkluzivní pedagogika*. Praha: Portál.

Autor úspěšných Základů inkluzivní pedagogiky z roku 2010 se rozhodl po letech, kdy došlo na poli inkluze k mnoha zásadním změnám, k přepracování a rozšíření klíčových kapitol knihy, aby lépe odpovídala současnému stavu a problémům. Zásadně byly modifikovány kapitoly týkající se vymezení inkluzivní pedagogiky, jejího paradigmatu, kapitoly o inkluzivní didaktice a realizaci inkluze mimo vyučování. Přidány jsou kapitoly o specifikách inkluze dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Zohledněny jsou nové výsledky výzkumů a pozitivní i negativní zkušenosti v daných oblastech, reflexe legislativních změn za poslední roky a doplněna je i recentní literatura. Rozšířen byl také autorský tým o přední znalce problematiky z Čech, Slovenska i Polska.

NOVINKA: Zounek, J., Juhaňák, L., Staudková, H. & Poláček, J. (2016). *E-learning – učení (se) s digitálními technologiemi*. Praha: Wolters Kluwer.

Knihy se zabývají problematikou e-learningu a využití digitálních technologií ve vzdělávání, přičemž nejde o učebnici e-learningu nebo návod „jak (se) správně a efektivně učit online či s digitálními technologiemi.“ Publikace má vedle odborných také cíle didaktické. K jejím cílům patří zejména čtenáře inspirovat k přemýšlení, k uvědomění si souvislostí mezi technologiemi a učením (se), přimět ho ke kritickému srovnání vlastního pojetí učení (se). Po odborné stránce kniha vychází z dlouhodobého studia relevantních zdrojů jak českých, tak zejména zahraničních. Opírá se o teoretický rámec, který zahrnuje nejenom vlastní proces lidského učení a jeho proměny v době digitálních technologií, ale také o teorie učení. Ty ovlivňují obecné pojetí e-learningu i jeho konkrétní aplikace. V knize jsou využity výsledky mnoha empirických výzkumů, které přinášejí relevantní informace o pedagogické realitě v oblasti e-learningu. Výsledky výzkumů mohou revidovat či dokonce bourat některé mýty a nereálná očekávání, které se v souvislosti s e-learningem poměrně často objevují. Jindy zase naznačují, kde je potenciál digitálních technologií ve vzdělávání a kde jsou jejich slabé stránky či dokonce negativa. Kniha může posloužit také jako inspirace k budoucím empirickým výzkumům v oblasti e-learningu, protože ukazuje poměrně velké množství témat, která na seriózní empirický výzkum teprve čekají.

Průcha, J., Burkovičová, R., Dopita, M., Palonciová, J., & Syslová, Z. (2016). *Předškolní dítě a svět vzdělávání. Přehled teorie, praxe a výzkumných poznatků*. Praha: Wolters Kluwer.

Kniha si klade za cíl přispívat k rozvoji teorie a výzkumu vědecké disciplíny o předškolním vzdělávání. Zatímco předškolní vzdělávání má v českém prostředí rozvinutou praxi realizovanou různými institucemi, tato praxe nenachází dosud dostatečnou vědeckou reflexi. Předpokladem takové reflexe je rozvoj systematického a multidisciplinárně orientovaného výzkumu. Proto se jednotlivé části monografie zabývají nejprve teoretickými koncepcemi fenoménu dětství v různých vědách (psychologie, sociologie, antropologie aj.). Dále jsou popsány sociální, ekonomické a demografické charakteristiky dětské populace a je podán přehled současné realizace předškolního vzdělávání jak v České republice, tak v několika zemích Evropy a v USA. Podstatná část knihy je věnována zmapování zahraničního výzkumu předškolního vzdělávání, jeho trendů, metod a přístupů, relevantních nálezů. Informativní účel má přehled zahraničních publikací, encyklopedií, časopisů, výzkumných center a vědeckých asociací v dané oblasti.

Starý, K., & Laufková, V., a kol. (2016). *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál.

Publikace se zabývá formativním hodnocením ve škole. Jedná se o kvalitativní hodnocení, jehož účelem je přinést žákům užitečnou informaci o jejich aktuálním stavu vědomostí a dovedností s cílem zlepšit jejich výsledky a naučit žáky přijímat hodnocení jako přirozenou součást života. Kniha si klade za cíl zorientovat čtenáře v aktuálních trendech hodnocení žáků a tématech, jako je stanovování kritérií hodnocení, poskytování zpětné vazby, práce s chybou, rozvoj sebehodnocení a vrstevnického hodnocení. Ve srovnávacím kontextu poukazuje na hlavní cesty rozvoje formativního hodnocení a na možnosti jejich využití při zvyšování kvality výuky na českých školách. Teorie je doplněna ukázkami s konkrétními nástroji a technikami formativního hodnocení, příklady z praxe a autentickými výroky učitelů a žáků. To vše by mělo pomoci převést teoretické poznatky do každodenní praxe.

Syslová, Z. et al. (2016). *Proměna mateřské školy v učící se organizaci*. Praha: Wolters Kluwer.

Autoři knihy jsou přesvědčeni, že pokud má mateřská škola dostát novým nárokům na vzdělávání dětí předškolního věku, musí se stát učící se organizací, která pro svůj rozvoj využívá jak vnitřní, tak vnější zdroje. Pro naplnění svých ambiciózních cílů se rozhodli využít svých zkušeností a prostřednictvím příkladů z praxe přiblížit ředitelům škol, případně dalším aktérům podílejícím se na předškolním vzdělávání, jak se více otevřít komunikaci s dalšími partnery a organizacemi, a tak dětem poskytovat smysluplné poznávání hodnot, na kterých stojí naše společnost. Publikace je základem pro moderní a dynamické vedení mateřských škol.

Kasper, T., & Kasperová, D. (2016). *Německé mládežnické hnutí a spolky mládeže v ČSR v letech 1918–1933*. Praha: Academia.

Publikace analyzuje programové zaměření vybraných německých mládežnických organizací v ČSR v letech 1918–1933 v kontextu tzv. německého mládežnického hnutí (deutsche Jugendbewegung). Pozornosti se zaměřuje na programovou a ideovou analýzu měšťanského nacionálně zaměřeného spolku Sudetendeutscher Wandervogel, který plnil v značné míře vzorovou funkci i pro činnost ostatních nacionálně-konzervativních německých spolků v ČSR. Dále rozebírá, že německé konzervativně-nacionální mládežnické spolky měly být nejen prostředkem tzv. kulturně kritického hnutí za „reformu života“ (Lebensreform), ale i prostředkem sudetoněmeckého nepolitického sjednocení všech sudetských Němců, a v neposlední řadě se věnuje i vývoji německých židovských mládežnických skupin Blau Weiss v ČSR a jejich oscilaci mezi socialismem a sionismem.

Lazarová, B., Hloušková, L., Trnková, K., Pol, M., & Lukas, J. (2016). *Řízení inkluze ve škole*. Brno: MU.

Publikace se věnuje tématu řízení inkluzivního vzdělávání v českých školách. První část obsahuje analýzu mezinárodního a českého politického diskurzu týkajícího se realizace inkluze ve vzdělávání v posledních dvaceti letech. Druhá část publikace se pak zaměřuje na témata spojená s řízením inkluzivního vzdělávání a ústí v analýzu výsledků vícečetné případové studie řízení inkluzivního vzdělávání v českých základních školách.

Plný text knihy je dostupný [zde](#).

Straková, J. (2016). *Mezinárodní výzkumy výsledků vzdělávání. Metodologie, přínosy, rizika a příležitosti*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.

Knihla přináší informace o historickém vývoji mezinárodních výzkumů, jejich metodologii a zpracování získaných dat. Zároveň hledá odpovědi na otázky, do jaké míry je kritika výzkumů oprávněná, co užitečného výzkumy přinesly a kde mohou potenciálně škodit, v čem je možno se z nich poučit a kde je naopak třeba se mít na pozoru.

Plný text knihy je dostupný [zde](#).

Vážené členky a členové České asociace pedagogického výzkumu,

vlastní, byť minimální rozpočet je jedním z předpokladů úspěšného fungování asociace. Zajišťujeme tak hladký chod asociace a mimo jiné tak můžeme např. platit každoroční poplatek evropské asociaci a poskytnout tak našim členům výhodu sníženého poplatku na jejich každoročních konferencích. I proto je podle článku V., bodu 4. Stanov ČAPV jednou z povinností člena pravidelně platit členské příspěvky.

Žádáme tedy všechny členy o brzkou úhradu dosud neuhrazených členských příspěvků. Členské příspěvky jsou stanoveny ročně ve výši 300,- Kč (základní), příp. 200,- Kč (snížená sazba jen pro interní doktorandy). Členský příspěvek se hradí za celý kalendářní rok.

Účet ČAPV, na který je možno členský příspěvek poukázat, je veden u České spořitelny pod číslem účtu 000000 – 2051199389 / 0800. Jako variabilní symbol uvádějte své členské číslo.

Své členské číslo najdete na webových stránkách Asociace, kde je jmenný seznam členů s uvedením členského čísla (<http://www.capv.cz>; Základní údaje → Seznam členů, nebo přímý odkaz zde <http://www.capv.cz/zakladni-udaje-o-capv/lenstvi-v-apv/seznam-clenu>). Zde je uveden seznam všech (i neplatících) členů.

V případě nejasností se obraťte na tajemníka ČAPV (Mgr. Pavel Čopf, email: 329107@mail.muni.cz) nebo i přímo na předsedu (novotny@phil.muni.cz, tel. 549 495 631).

Petr Novotný, předseda

Redakční poznámka: Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících. Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na knecht@ped.muni.cz.

Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně anebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány opakovaně vždy ve dvou po sobě následujících číslech. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

Časopis Komenský číslo 1, ročník 141, září 2016

Rozhovor do prvního čísla nového ročníku časopisu Komenský poskytla sestra Cyril Mooney, která v roce 1956 odešla vyučovat do Indie. Zde postupně vybudovala síť škol, postavených na důsledně inkluzivním principu. Její příběh se v lecčem podobá příběhu Marie Montessori, kterou také pohled na velikou bídu malých dětí přivedl k svébytným postojům a originálním řešením. Obě se dokázaly podívat na beznadějnou situaci novým pohledem, který přehlízí stereotypy, jež vedou k apatii.

Realizovat osobní vizi v podobě otevření nové školy se daří i u nás. Příkladem může být laboratorní dvojjazyčná škola Labyrinth v Brně, o které referují v **reportáži** Lucie Škarková a Monika Mandelíčková.

Jiný úhel pohledu na složitost světa, a tím i pedagogických úkolů, odráží články v rubrice **Z výzkumu**. Martina Martínková pojednává o zkušenosti rozumově nadaného žáka v roli oběti školní šikany. Z výpovědí informantů vyplývá, že jednou z možných příčin vzniku šikany bylo jejich rozumové nadání, dále bylo poukázáno na příliš častou pochvalu ze strany některých učitelů či neobratnost v sociální interakci. Výzkumný článek Miroslavy Kovaříkové prezentuje šetření, které zjišťovalo názory učitelů různých stupňů škol na riziko vniknutí neznámého člověka do školní budovy. Učitelé považují zabezpečení svých škol za dostačující (zejména na vstupu do budovy), zároveň ale připouštějí nedostatky ve znalostech konkrétních postupů v případě ohrožení.

Rubrika **Didactica viva** představuje kazuistiku učební úlohy k rozvíjení matematických představ, která umožňuje promýšlet návaznosti mezi předškolním vzděláváním a vzděláváním na prvním stupni ZŠ.

V rubrice **Do výuky** čtenáři naleznou článek o možnosti využití QR kódu ve výuce, o výuce cizího jazyka metodou CLIL a také recenzi nejrůznějších výukových aplikací na tablety.

Novinkou tohoto ročníku je rubrika **Z prací studentů**. Chceme v ní dát příležitost formátu, který hojně vzniká na pedagogických fakultách a který málokdy – vzhledem k všeobecné přesycenosti texty – najde širší uplatnění. Máme zájem o zajímavé a inspirativní práce bakalářské, diplomové i závěrečné z programu celoživotního vzdělávání. Často se v nich zúročují jedinečné zkušenosti. A je škoda, když kus dobře odvedené práce zůstane ležet ladem. První odvážná autorka – studentka Pedagogické fakulty MU v Brně – pojednává o využití filmů s estetickou hodnotou ve výuce na základní škole.

Kromě toho čtenáři naleznou v časopisu tradiční rubriky: oblíbenou psychologickou poradnu Václava Mertina, recenze na nejnovější publikace, stručné zprávy ze školství a jazykovou poradnu.

Nový ročník časopisu Komenský si můžete předplatit v Obchodním centru MU:

https://is.muni.cz/obchod/fakulta/ped/casopisy/casopis_komensky/

Navštivte nás také na webu:

<http://www.ped.muni.cz/komensky>

FACULTY
OF ARTS

Masaryk University

CALL FOR PAPERS

Studia Paedagogica

22:4, 2017

Issue Topic: Teacher Education and Educational Research

Editors: Klára Šeďová, Sami Lehesvuori

Monothematic issue of the journal *Studia Paedagogica* will be focused on teacher education and professional development and their relationship to educational research.

On the one hand, we may consider the ways in which research results are used in teacher education. The fact that teacher education should draw on current scientific knowledge and should reflect the latest findings of educational research is commonly emphasized. Such a situation presupposes a symbiotic relationship between academics at universities who produce knowledge and disseminate it towards teachers and teachers themselves who put this knowledge into practice and thus validate it. However, this presumption has been repeatedly problematized. Traditionally, a gap between two worlds (Smagorinsky et al., 2004) – the world of research and universities, on the one hand, and the world of real practice on the other hand – has been identified. The representatives of academic knowledge have been criticising some aspects of real teaching at schools (e.g. transmissive teaching and authoritative classroom discourse) in the long term and have been offering theory and research-based alternatives (such as constructivist instruction and dialogic teaching). Complaints about these academic concepts having a limited impact on real practice are ever present. The issue can be also viewed from the perspective of the other side. Teachers often see educational science as detached from reality. In their opinion, academic concepts are difficult to apply, because they are too idealized and disregard the institutional conditions at school. Similarly, the education offered to teachers may be seen as impractical and insufficiently sensitive to teacher needs (Lefstein, Snell, 2011).

On the other hand, we may look at how teacher education itself is becoming an object of research. The topics of teacher education and development have been continuously discussed in the educational sciences. They are understood as a path to ensuring quality of teaching and learning and at the same time seen as a key to promoting educational innovations or reforms.

The issue of what form and content educational programmes for teachers should have is a widely debated one. The effectiveness of teacher education is, however, often called into question. (Van den Bergh, et al. 2015). It has been suggested that pre-service teachers' perceptions of teaching are based strongly on their own experiences of school as a student (Abell, 2000), and that such entrenched beliefs can persist throughout teacher education and into teaching service (Fajet, Bello, Leftwich, Mesler & Shaver, 2005). As for in-service teachers, it is often held that professional development programmes have a limited potential to change the style of teaching a teacher has established (Abell, 2000). As the above propositions suggest, different types of educational and development activities designed for teachers need to be carefully examined and their impact needs to be monitored. As Wilson (2013) points out, it is necessary to identify the underlying mechanisms that render some programmes more effective than others.

The questions that arise in the field thus delimited are numerous.

- *Does educational science produce concepts and theories that are applicable in practice? Is this knowledge useful in the sense that it has a potential to improve educational and learning processes?*
- *How is scientific knowledge transferred into educational programmes? How are these programmes designed and implemented? In what ways is their quality inspected? Can the characteristics of a good educational programme be identified?*
- *Does teacher education conceived in this way have any impact on practice? Are there any examples of successful educational programmes evidencing transferability of academic concepts and theories into real world of school classes?*
- *If teacher education is actually not effective and does not have any noticeable impact on the work of teachers, what are the causes of this state? Can barriers standing in the way of transfer of academic knowledge into practice be identified?*
- *What are the relationships between teachers, researchers and educators? Can we see collegial collaboration or rather rivalry of different professional visions (Goodwin, 1994) amongst them? Do differing professional visions bring problems that need to be addressed? Can their confrontation be also in some way beneficial?*
- *Do the impulses received by researchers from teachers in some way stimulate scientific inquiry? Can teachers be seen as "clients" of research orders? Can teachers themselves produce scientific knowledge or participate in its production?*

Any papers dealing with application of scientific knowledge in pre-service teacher education as well as in-service teacher development activities and programmes are welcome. We would like to focus on all levels of schools, ranging from kindergarten to higher-education level.

This monothematic issue of *Studia Paedagogica* will be published in English. Empirical articles as well as theoretical studies are welcome.

Abstracts of articles proposed for publication are accepted by 30 April, 2017, **full texts** by 30 June, 2017, both at studiapaedagogica@phil.muni.cz. The articles should be written in English and meet the requirements mentioned in the instructions for authors on the journal's web page, see below. Papers will be submitted to a peer-review process which will enable the staff to select papers for publication. The monothematic issue Teacher education and educational research will be published in December 2017.

References

Abell, S. K. (Ed.) 2000. *Science teacher education: An international perspective*. Dordrecht, The Netherlands: Kluwer Academic Publishers.

Fajet, W., Bello, M., Leftwich, S. A., Mesler, J. L. & Shaver, A. N. 2005. Preservice teachers' perceptions in beginning education classes. *Teaching and Teacher Education*, 21(6), 717–727.

Lefstein, A., & Snell, J. (2011). Professional vision and the politics of teacher learning. *Teaching and Teacher Education*, 27, 505–514.

Smagorinsky, P., Cook, L. S., Moore, C., Jackson, A. Y., & Fry, P. G. (2004). Tensions in learning to teach. Accommodation and the development of a teaching identity. *Journal of Teacher Education*, 55(1), 8–24.

Van den Bergh, L., Ros, A., & Beijaard, D. (2015). Teacher learning in the context of continuing professional development programme: A case study. *Teaching and Teacher Education*, 47, 142–150.

Wilson, S. M. (2013). Professional development for science teachers. *Science*, 340(6130), 310–313.

www.studiapaedagogica.cz

CALL FOR PROPOSALS

ICET 61st World Assembly 2017

28 – 30 June 2017

THEME

Re-thinking Teacher Professional Education: Using Research Findings for Better Learning

Masaryk University, Faculty of Arts, Department of Educational Sciences
Brno, Czech Republic

ICET and Masaryk University invite educational researchers, practitioners and policy makers to submit proposals for the International Council on Education for Teaching 61st World Assembly 2017. The assembly welcomes 200 scholars each year, representing views and research traditions from all parts of the world. Submission is open to ICET members and non-members. Submissions are accepted online only, at www.icet2017.org. To allow for as many voices as possible, participants may make no more than two presentations.

SUB-THEMES

1. Teachers as Leaders of Learning
2. Students Voice in Teacher Education
3. Improving the Quality of Learning
4. Teaching in Digital Era
5. Teacher Education and Professional Development
6. Learning Communities, Partnerships and Networks
7. International Trends in Teacher Education

PROPOSALS

Proposals are of two types: refereed and non-refereed. Refereed proposals may include individual and / or multiple authored papers and symposia. Accepted refereed papers will be included in conference proceedings. Non-refereed proposals may consist of a paper, symposium, or workshop.

TYPES OF SESSIONS

1. Multiple-paper sessions (90 minutes)

Multiple-paper sessions are intended to report summaries of ongoing or final research results, to provide a brief analysis of issues of policy and practice, or to report an initiative in teacher education. There will be 3 paper presentations for each parallel session. Each presenter will be given 20 minutes of presentation time with 10 minutes for Q & A per session.

2. Multiple-presenter symposium (120 minutes)

Symposium provides an opportunity to examine specific research issues, problems, or topics from a variety of perspectives. Symposium organizers should solicit proposals and submit them together, along with the name of a symposium chairperson. Session organizers are expected to chair the session and to facilitate discussion. The proposal should include the purpose and the rationale of the session, a description of each presentation and a statement regarding audience involvement. Symposia may also use a panel discussion format.

3. Workshops (60 - 90 minutes)

Workshops are intended to be interactive sessions where researchers, practitioners or policymakers present a theme allowing adequate time for reflective discussion and interaction. Learning-by-doing occupies most of the session, and any presentations are brief. The proposal should include the purpose and the rationale of the session, a description of the presentation, and a statement regarding audience involvement.

IMPORTANT DATES

1 October 2016: Conference registrations open

28 February 2017: Abstract submission deadline

26 March 2017: Refereed papers submission deadline

28 March 2017: Notification of acceptance of abstracts

14 April 2017: Feedback to refereed papers

14 May 2017: Refereed papers are due

20 May 2017: Early-bird registration deadline

May 2017: Conference program (draft) available online

1 June 2017: Online Registration closes

28 – 30 June 2017: ICET 2017 conference in Brno, Czech Republic

SUBMISSION REQUIREMENTS

Refereed Papers

The full first draft of the paper (no longer than 6000 words), together with a 150-word summary of the paper, should be submitted via www.icet2017.org. The 150-word summary will be included in the conference program. All feedback from the refereeing process will be returned to submitters to enable the paper to be finalized for the conference proceedings. If a refereed paper is accepted for the program but then does not pass the reviewing process, it is still eligible for placement in the program as a non-refereed paper.

Refereed papers will be published in a peer reviewed online conference proceedings, the ICET 2017 Yearbook.

The paper should include as many of the following as are applicable

- Objectives or purposes of the research
- Perspective(s) or theoretical framework
- Methods, techniques or modes of inquiry
- Data sources or evidence
- Results and/or conclusions/points of view
- Educational importance of this study
- Connection to the themes of the assembly

Criteria for Acceptance of Refereed Proposals

- Topic: originality, significance in choice of problem, importance of issues, relevance and appropriateness to conference theme/ICET areas of interest
- Contribution to Education: scientific/educational importance, theoretical/ practical framework articulated, contribution to the field
- Analysis and Interpretations: significance of conclusions or work in progress, implications for research, practice, policy and development of ideas; relationship of conclusions to findings; generalization ability or usefulness of findings or concepts
- Opportunities for Interaction: opportunities for interactions with the audience and exchange of multiple perspectives.

Non-Refereed Papers

The proposal summary of up to 1000 words (excluding the references) should be submitted by via www.icet2017.org. A 150-word summary of the paper should also be submitted for inclusion in the conference program.

The summary should address as many of the following as are applicable

- Objectives or purposes of the research, policy or practice
- Perspective(s) or theoretical framework
- Methods, techniques or modes of inquiry
- Data sources or evidence
- Results and/or conclusions/points of view
- Educational importance of this study
- Connection to the themes of the assembly

Criteria for Acceptance of Non-Refereed Proposals

- Topic: relevance and appropriateness to conference theme/ ICET areas of interest, importance of issue
- Contribution to Education: educational, practical and/or political importance, framework and significance
- Description, Analysis and Discussion: coherence, generalizability, implications and usefulness for practice, research and policy making, including outcomes/intended outcome
- Opportunities for Interaction: opportunities for interactions with the audience and exchange of multiple perspectives.

Symposium Proposal

A symposium or panel discussion provides opportunities not afforded in a single paper to examine a specific problem or topic from a variety of perspectives, engage in intensive discussion, or draw on a wide range of experiences. The proposal should provide a summary of up to 2,000 words (excluding references), together with a 150-word summary of the paper should be submitted via www.icet2017.org. The 150-word summary of the paper will be included in the program booklet. Symposium sessions are not refereed.

ABOUT MASARYK UNIVERSITY

Masaryk University, located in Brno, is the second-largest public university in the Czech Republic and the leading higher education institution in Moravia. At present it comprises nine faculties with over 200 departments, institutes and clinics. Recognized as one of the most important teaching and research institutions in the Czech Republic and a highly-regarded Central European university, it has been infused with a strong democratic spirit ever since its establishment in 1919. The university also plays a major role in the social and cultural life of the South Moravian Region. One of Masaryk University's top priorities is scientific research. In addition to attaining a leading position in research grant competitions, the university has made considerable financial investments – especially at its newly erected campus – in order to enhance research and teaching capacity, facilitate the development of tools for the transfer of knowledge and improve support for research and innovation.

LOOKING FORWARD TO WELCOMING YOU! ICET AND MASARYK UNIVERSITY

Masaryk University, Faculty of Arts
Department of Educational Sciences
Arna Novaka 1, 602 00 Brno
Czech Republic

www.icet2017.org